

Διαμαρτυρόμαστε για την επικείμενη κατάργηση του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών.

Αντιτασσόμαστε στην υποβάθμιση της κοινωνικής έρευνας.

Ζητάμε την αναβάθμιση του ΕΚΚΕ.

Πενήντα χρόνια μετά την ίδρυσή του κινδυνεύει να καταργηθεί το μοναδικό δημόσιο Ερευνητικό Κέντρο της χώρας στις κοινωνικές επιστήμες σύμφωνα με την από 26/5/09 Απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής για την κατάργηση ή συγχώνευση 255 Φορέων και Οργανισμών του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.

Διοίκηση και εργαζόμενοι του Κέντρου διαμαρτύρονται σθεναρά για την απόφαση αυτή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, στην Ευρώπη των 27, στον τομέα της έρευνας, η Ελλάδα κατέχει την πέμπτη από το τέλος θέση ως προς το σύνολο των δαπανών, ανεξαρτήτως προέλευσης (0,57% του ΑΕΠ) ενώ κατατάσσεται προτελευταία ως προς τη δημόσια δαπάνη για την έρευνα (0,68% των δημοσίων δαπανών). Αντίστοιχες από το τέλος θέσεις κατέχει βάσει όλων των δεικτών που αφορούν στον αριθμό και το κόστος των απασχολούμενων στην έρευνα. Τα δεδομένα αυτά δείχνουν ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε χειρότερη θέση όχι μόνο από όλες τις χώρες της ΕΕ των 15, αλλά, ακόμη και από πολλές χώρες που μόλις χθες εντάχθηκαν στην ΕΕ και των οποίων η οικονομικο-κοινωνική κατάσταση ουδεμία σύγκριση έχει με αυτή της χώρας μας.

Μετά τη μεταπολίτευση, η Ελλάδα παρουσίασε ιδιαίτερη πρόοδο στον τομέα της ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης με διπλασιασμό των μελών ΔΕΠ στην περίοδο 1977-2007. Αντίθετα, οι ερευνητικές δομές της χώρας παρέμειναν καχεκτικές. Στο τομέα της έρευνας στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, η κατάσταση παρουσιάζεται ακόμη χειρότερη. Οι απασχολούμενοι στον τομέα αυτό παρουσιάζουν μείωση κατά 25% μεταξύ των δύο τελευταίων Απογραφών.¹

Η μη ανάπτυξη των ερευνητικών δομών της χώρας έχει από καιρό ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στο σύνολο των διαδικασιών παραγωγής, μετάδοσης, αξιοποίησης και διάχυσης της γνώσης και της καινοτομίας στο σύνολο της κοινωνίας. Έτσι η Ελλάδα παράγει όλο και περισσότερους 'πτυχιούχους' – ακόμη και κατόχους διδακτορικών τίτλων – με χαμηλό επίπεδο ερευνητικών δεξιοτήτων ενώ παράλληλα δεν μπορεί να αξιοποιήσει επ' ωφελεία της ανάπτυξης της χώρας, το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει υψηλές επιστημονικές ικανότητες και το οποίο, στην πλειονότητά του, συνεχίζει να διαρρέει στο εξωτερικό.

Με αυτά τα δεδομένα κανείς δεν θα φανταζόταν ότι η σημερινή κυβέρνηση θα συμπεριελάμβανε ερευνητικούς φορείς στο σχέδιο περιορισμού του δημόσιου τομέα προς εξοικονόμηση πόρων. Και όμως. Με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής στις 26/5, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών συμπεριελήφθη στον μακροσκελή κατάλογο διαφόρων Οργανισμών που πρόκειται σύμφωνα με την κυβέρνηση να καταργηθούν ή συγχωνευθούν εντός τετραμήνου. Σύμφωνα με τον κατάλογο αυτό αποφασίζεται η «*συγχώνευση του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών σε ένα ενιαίο ερευνητικό κέντρο με δραστηριότητα στον τομέα Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών*». Η απόφαση είναι δύσκολα κατανοητή μια και εκτός των δυσκολιών που εμπεριέχει η συγχώνευση ενός ΝΠΔΔ (ΕΚΚΕ) με

¹ Απογραφές πληθυσμού 1991 και 2001, οικονομικά στοιχεία. Οικονομικός κλάδος 732: Έρευνα και ανάπτυξη στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες 1991:628, 2001:470 άτομα.

ένα ΝΠΙΔ (ΕΙΕ), παραμένει άδηλο τι θα γίνουν οι θετικές επιστήμες τις οποίες, εκτός των ανθρωπιστικών, θεραπεύει εδώ και πενήντα επίσης χρόνια το ΕΙΕ.

Περιττό να αναφέρουμε ότι όχι μόνο δεν προηγήθηκε διάλογος μεταξύ των Κέντρων και της εποπτεύουσας αυτό Αρχής (ΓΓΕΤ, Υπ. Ανάπτυξης) αλλά, ακόμη και όταν τέσσερις μέρες πριν την απόφαση, ζητήθηκε ευθέως - και ενώπιον της ερευνητικής κοινότητας - από τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας να διαψεύσει ή επιβεβαιώσει την φήμη περί κατάργησης του Κέντρου που ήδη κυκλοφορούσε, εκείνος εκτέθηκε ηθικά δηλώνοντας άγνοια. Επιπλέον, δεν υπάρχει σχετική γνωμοδότηση του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΣΕΤ) η οποία, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα ερευνητικά κέντρα, είναι απαραίτητη προκειμένου να ληφθούν σχετικές αποφάσεις (Ν.1514/85 αρ.25). Αξίζει να επισημανθεί ότι το επιχείρημα που επικαλείται η Απόφαση της Διυπουργικής για «εξορθολογισμό της λειτουργίας των Δημόσιων Φορέων και περιορισμό της σπατάλης» δεν ευσταθεί στην περίπτωση του ΕΚΚΕ, καθότι τα μέλη του ΔΣ του φορέα είναι μη αμειβόμενα και η μόνη «οικονομία» περιορίζεται στην κατάργηση της θέσης του Προέδρου του ΔΣ.

Παραταύτα ακόμη και τώρα, το Υπουργείο Ανάπτυξης δεν θεωρεί ότι πρέπει να παρουσιάσει την πλήρη πρόταση των όσων σχεδιάζει, να προχωρήσει σε δημόσια διαβούλευση και να ακούσει και τις απόψεις όχι απλώς των άμεσα ενδιαφερομένων αλλά των 'καθ'ύλην αρμόδιων' που στην προκειμένη περίπτωση είναι η επιστημονική και ερευνητική κοινότητα.

Η χρησιμότητα της κοινωνικής έρευνας θεωρείται αυτονόητη σ' όλο τον προηγμένο κόσμο. Για να είναι όμως κοινωνικά χρήσιμη, η κοινωνική έρευνα πρέπει να ασκείται σε πλαίσιο ακαδημαϊκής ελευθερίας και σε συνθήκες ανεξαρτησίας από οικονομικές ή πολιτικο-ιδεολογικές σκοπιμότητες. Η ποιότητα και η χρησιμότητα της κοινωνικής έρευνας είναι ευθέως ανάλογες της επιθυμίας μιας κοινωνίας να διασφαλίσει τις συνθήκες αυτές τις μόνες που επιτρέπουν την προαγωγή της αυτογνωσίας της και την ανάδειξη μέσων και τρόπων ευημερίας της. Η δημόσια σφαίρα είναι ο μόνος χώρος όπου μπορεί να ανθήσει η κοινωνικά χρήσιμη κοινωνική έρευνα υπό την πρόσθετη προϋπόθεση ότι τα πορίσματά της υπόκεινται στην αξιολόγηση και κριτική επισκόπησή τους στο πλαίσιο της εθνικής και διεθνούς επιστημονικής κοινότητας.

Το ΕΚΚΕ, λειτουργώντας πάντα σε ασφυκτικό περιβάλλον ανυπαρξίας εθνικών κονδυλίων και πολιτικής για την κοινωνική έρευνα, επιβίωσε, όλα αυτά τα χρόνια, αντλώντας από τις δικές του κυρίως δυνάμεις. Κυνηγώντας χρηματοδοτήσεις στο πλαίσιο προγραμμάτων με στενή εφαρμοσμένη και αποσπασματική στοχοθεσία, δεν ξέχασε την πραγματική αποστολή του και έετυχε με την ερευνητική και εκδοτική του δραστηριότητα να διευρύνει τη γνώση μας για τη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Η κατάργηση του μόνου στη χώρα δημόσιου Ερευνητικού Κέντρου στις κοινωνικές επιστήμες συνεπάγεται την υποβάθμιση της κοινωνικής έρευνας και τη συρρίκνωση της ερευνητικής κοινότητας. Παράλληλα, σηματοδοτεί την αδιαφορία της Πολιτείας για τις κοινωνικές επιστήμες και καθιστά την επιβίωση και άνθησή τους στόχο ιδιαίτερα δυσπρόσιτο.

Σας καλούμε, συνυπογράφοντας το κείμενο αυτό, να στηρίξετε τις δομές που υπηρετούν την κοινωνική έρευνα στη χώρα μας και να ζητήσετε αντί της κατάργησης, την αναβάθμιση του ΕΚΚΕ.

Η Διοίκηση και οι εργαζόμενοι του ΕΚΚΕ